

Historie předků

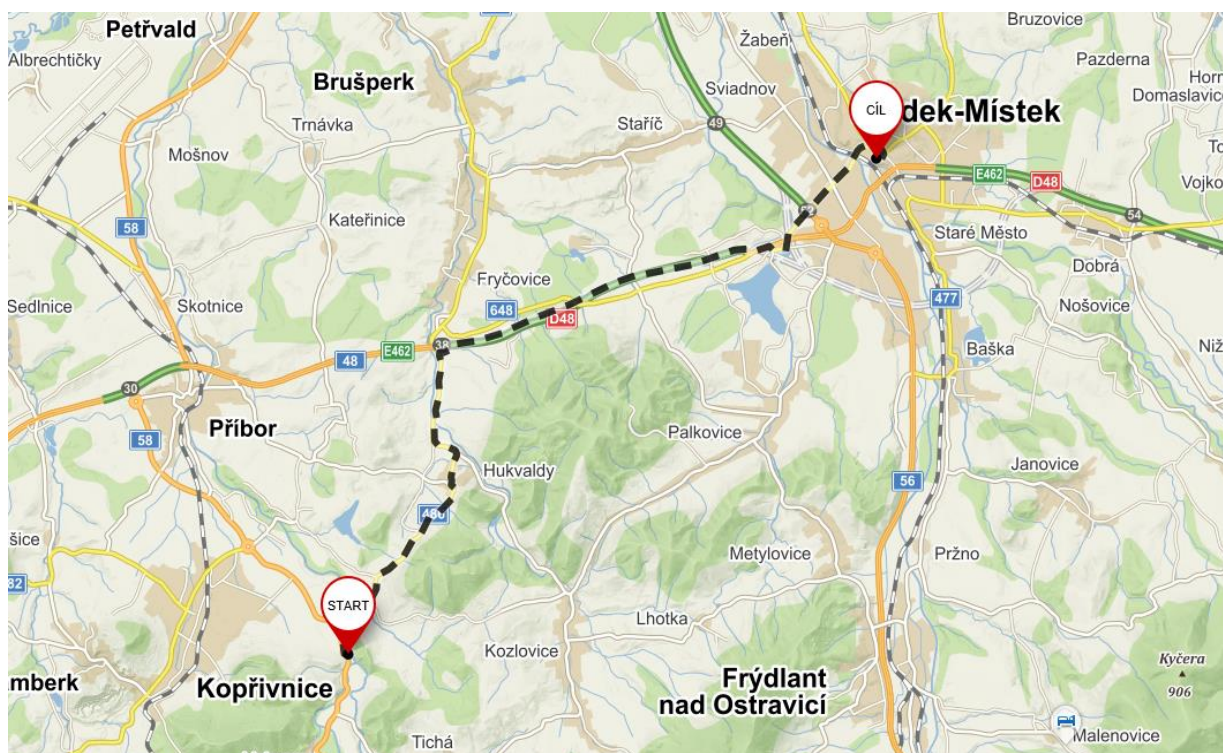
(zatím ve zkratce a neúplná)

Eduarda Juřici

narozeného 20. ledna 1932 v Hranicích na Moravě

Místo úvodu

V hledání předků Eduarda Juřici jsem se dostal do konce 17. a začátku 18. století. Přitom jsem zjistil, co jsem předpokládal. Že jeho předky nejsou jenom dva lehkomyšlní a nezodpovědní mladí lidé, ale že rody Babinců a Juřiců jsou plné úctyhodných postav. Zjistil jsem také, že kořeny rodu Babinců se nalézají ve Vlčovicích a rodu Juřiců ve Frýdku, tedy ve vzdálenosti pouhých 20 kilometrů. Nejkratší cesta mezi nimi vede před Janáčkovy Hukvaldy. Říkejme tomu třeba náhoda...

Historie rodu Babinců

Vlčovice

První písemná zmínka o Vlčovicích pochází z roku 1437 (pod názvem „Velicovice“), kdy byly převedeny k hukvaldskému panství olomouckých biskupů. Ve Vlčovicích, které jsou dnes jednou ze čtyř částí města Kopřivnice, jsem našel dokonce Babincův potok. V Lánových rejstřících, což je vůbec nejstarší dochovaný moravský katastr, vzešlý z druhé lánové vizitace. Ta se konala v letech 1669-1679, ale zahrnuje i údaje z roku 1657, kdy byla uskutečněna první lánová vizitace, se

v obci Vlčovice nacházejí dva Babincové. Sedlák Matěj Babinec a zahradník (tedy chalupník s malým políčkem) Jiří Babinec. Který z těch dvou je přímým předkem Babinců, o kterých budeme psát dále, ale nelze určit, protože dochované matriky z Vlčovic začínají teprve rokem 1720. Připojený snímek je z Lánového rejstříku obce Vlčovice.

The image shows two pages of a handwritten land register (Lánový rejstřík) from Vlčovice. The pages contain columns for land parcels, their owners, and measurements. The handwriting is in a historical cursive script. The left page is numbered 110 and the right page is numbered 111. The entries include names like 'Matěj Babinec' and 'Jiří Babinec'.

Ian Babinec je prvním doloženým přímým předkem z rodu Babinců. Narodil se přibližně v roce 1705 a zemřel 8. ledna 1737 ve věku 32 let. Důvod tohoto úmrtí - i na tu dobu předčasného - neznáme, protože tento údaj se tehdy ještě do matrik nezapisoval. Se svou ženou Rozinou měl kromě jiných dětí i posledního potomka, syna Václava Babince, který se jako pohrobek po jeho smrti narodil 27. srpna 1737.

Václav Babinec se 7. října 1775 oženil s Kateřinou Holubovou, která pocházela také z Vlčovic. Dne 9. ledna 1778 se jim narodil ve Vlčovicích č. p. 21 syn Kašpar Babinec, tedy známe poprvé umístění stavení, kde Babincovi bydleli.

Hájov

Hájov je vesnice, která vznikla v letech 1780–1797 parcelací vrchnostenského dvora. Patřil stejně jako Vlčovice k hukvaldskému panství, jež bylo majetkem olomouckého biskupství. V matrikách z přelomu 18. a 19. století jsou obyvatelé Hájova proto označováni jako Ansiedler, česky tedy osadník, kolonista. Dnes je Hájov částí města Příbor.

Kašpar Babinec z Vlčovic se ve věku 32 let oženil v Hájově dne 20. listopadu 1810. Za ženu si bere Barboru, vdovu po Janovi Závodném z Hájova, které bylo v době sňatku 26 let.

Její první muž, Jan Závodný, podsedník z Hájova a voják pěšího pluku č. 57 Josefa Colloreda, zemřel na následky zranění v bitvě u Wagramu (5.-6. července 1809) a následný břišní tyfus dne 14. 7. 1809. A kdo to byl podsedník (podsedek)? Rolník, který měl pronajatý kus pozemku u většího sedláka.

Novomanželka Barbora, rozená Stahlmacherová krátce po svatbě, 15. prosince 1810, porodila první dítě, Kašpara juniora, takže svatba opravdu spěchala. Kašpar se již narodil v čísle 15, což je i dnes malý domek, a byl pravděpodobně pořízen z věna nevěsty, která byla z poměrně majetné rodiny. Číslo popisné 37 je uvedeno v matričním zápise o svatbě a tehdy patřilo jejím rodičům. I dnes je to poměrně velká chalupa a také pozemky k ní patřící, nejsou malé.

Fryčovice

Fryčovice patří k nejstarším obcím hukvaldského panství. Založil je olomoucký biskup Bruno ze Schauenburka na zalesněné půdě, kterou získal koupí kolem roku 1255. V některých pramenech se tvrdí, že název Fryčovice pochází od slova "fryšování", což značí povrchovou těžbu železné rudy. Ta se měla těžit na kopci Sovinci a v jeho blízkém okolí.

Schneidermeister, tedy mistr krejčovský. V dalších zápisech o narození dětí se uvádí také jako podruh, to znamenalo, že rodina bydlela v podnájmu, později již ve vlastním domku ve Fryčovicích č. 78.

Josef Babinec mladší se narodil ve Fryčovicích č. p. 82 jako nejstarší syn Josefa a Anny dne 1. března 1845. Josef převzal po otci jméno i povolání, také on byl krejčím. Oženil se v Brušperku dne 26. října 1869 s Anežkou Parmovou, dcerou Aloise Parmy, skláře z Brušperku. Poté se přestěhovali do blízkých Kateřinic, kde se jim narodili

Knihy III
Str. 52

Rodní a křestní kniha pro obec "Kateřinice"

Kniha a strana	Rok, měsíc a den		Číslo dom.	Křestěnce						O t e e		M a t k y	
	narození	křestní		Jmeno	Nábož.	Pohlaví	Rod	Mrtvorození	Jmeno, stav a rod	Nábož.	Jmeno, stav a rod		
				katolické	nekatol.	mužské	ženské	manželský	nemanžel.	Mrtvorození	katolické	nekatol.	
III 52	1882 červenec	12 16	13	Anton 1. 1. 1.									Anežka, dcera Alojse Parmy domkáře v Brušperku a m. j. Viktorie z rodu Zamarský
				přenáška b. 336 Vstupil a s. n. katolické duš. sk. č. p. s. - d. Ostrava 201/1924 č. 9807. oddán 12. 10. 1910. v Hrabovce př. manželskou sňatek. (blíznata)									
III 52	1882 červenec	12 16	13	Antonia 1. 1. 1.									Anežka, dcera Alojse se Parmy domkáře v Brušperku a m. j. Viktorie z rodu Zamarský
				Babinec Josef, po- druh a krejčí, syn Josefa Babince krejčáře ve Fryč- ovicích, a m. j. 1 Anny z rodu Josef Michal dom- kár ve Fryčovicích.									

potomci Josef (*1870), Jan (*1872), František (*1875) a Alois (*1880). Dvojnásobný přírůstek pak přibyl do rodiny dne 12. července 1882, kdy se jim v uvedeném č.p. 13 narodila dvojčata, Antonín a Antonie. Vidíme, že zápis z matriky je již psaný latinkou a česky.

Antonín Babinec si vybral odlišné povolání od svého dědy a otce, kteří byli krejčími. Stal se horníkem na již zmíněném dole Louis. Ve svých dvaceti sedmi letech si 27. února 1910 bere ve farním kostele v Hrabově za manželku dvacetiletou Františku Střelcovou, dělnici, dceru hutníka Stanislava Střelce, která se narodila v obci Čechy, okres Přerov, dne 9. října 1889. Předbíháme událostem, ale pro jejich vnuka Edu to byli, spolu se stařenkou Anežkou Střelcovou, nejdůležitější lidé na světě a my jim proto budeme věnovat pozornost, kterou si zaslouží.

Z matričního zápisu (na předchozí stránce) lze vyčíst také další fakta, například to, že c. k. okresní soud Moravské Ostravě svým rozhodnutím učinil nezletilou nevěstu 20. ledna 1910 plnoletou. Dále i to, že snoubenci bydleli v Hrabůvce nedaleko sebe (čp. p. 142 a 147). Tyto adresy se mi nepodařilo najít, předpokládám, že šlo o hornickou a dělnickou kolonii, která byla později nahrazena novějšími stavbami.

Nyní na chvíli přerušíme tok času a ve zkratce popíšeme život Anežky Trefilkové, provdané Střelcové. Proč? Protože ona se jako dobrá víla z pohádek zjevila roku 1934 v Hranicích a odvezla malého Edušu, kterému hrozilo, že ho matka umístí do sirotčince. Stařenka dvouletého chlapce, strupatého a zanedbaného, přivezla do domku rodiny Babincových a Hrabecových ve Vítkovicích, Barbořina ulice č. 7.

Vraťme se v čase zpět do roku 1865, kdy se 28. prosince Anežka Trefilková narodila v Nahošovicích čp. 33 matce Anežce a otci Ignácovi. V jednadvaceti letech se 21. února 1887 provdává v nedalekých Dřevohosticích, kde pracovala jako služebná, za vdovce Stanislava Střelce, podsedníka, kterému bylo tehdy 39 let. Ten měl z prvního manželství pět nezletilých dětí ve věku od osmi do patnácti let. Samozřejmě, takto velké děti již v rodině pomáhaly, ale stejně to pro mladou dívku bylo určitě náročné. Stanislav a Anežka měli spolu v letech 1888 až 1897 pět dětí. Františka, později provdaná Babincová, se jím narodila dne 9. října 1889. Někdy mezi rokem 1898 a 1900 Střelcovi prodávají svůj domek č. 8, protože ve sčítání obyvatel v obci Čechy je na této adresu již zapsána rodina Vávrova. Ze Stanislava Střelce, podsedníka v Čechách se stává hutník v Hrabůvce. Na tomto konkrétním příkladu je vidět industrializace celé země a severní Moravy zejména. Stanislav a Anežka Střelcovi žijí v Hrabůvce. Nevíme, v kterém roce Stanislav zemřel, ale víme, že vdova Anežka žila po jeho smrti s partnerem Lajdou a měla s ním další tři děti, Boženu, Žofii a Viléma. Stařenka Anežka Střelcová umírá 21. června 1951 na následky pádu ze schodů ve věku 85 let.

Po tomto krátkém odbočení se vracíme k osudům Antonína Babince a jeho manželky Františky. Novomanželům se záhy po svatbě, 1. května 1910, narodilo v Hrabůvce první dítě, syn jménem Antonín. Matriční zápisy z Hrabůvky z tohoto roku nejsou k dispozici, a tak je datum výsledkem fenomenální paměti tety Máni

Hrabiecové. Další dítě, dcera Milada Františka, se jim narodilo 27. října 1911. To již rodina bydlela ve Vítkovicích, v Místecké ulici číslo popisné 354. Následovaly další děti, v roce 1914 Alois, 1918 Ludmila, 1922 Bohumila. Velká válka na bojištích rodinu minula, Antonín Babinec jako horník nemusel rukovat. I tak si v zázemí určitě „užili“, zejména ke konci války, nedostatek a drahotu potravin. Jejich rolnické kořeny jim to však pomohly překonat, protože měli pronajatý pozemek, který obdělávali.

Jací to byli lidé? Až do konce jejich společného života (Františka umírá v roce 1961, Antonín v roce 1969) se oslovovali Toníčku a Frantino. Tedy milovali jeden druhého. A co členové rodiny? Ocituji tyto čtyři věty z nativního horoskopu dědy Antonína, aby nám bylo jasno. Má silnou potřebu domova a rodiny. Rodičovský instinkt je velmi silný. Svě milované chce mít jen pro sebe. Rodinné tradice pro něho znamenají mnoho. Tedy on byl milující Rak, jako byl například můj děda Karel Kábrt. Babička Františka byla více racionální, byla obratná a šikovná v každém druhu práce. Pečlivě ji plánovala a organizovala a systematicky prováděla. Určitě se báječně doplňovali.

Tímto malým pomníčkem pro tři laskavé lidi, kteří byli pro malého Edu nejdůležitějšími lidmi na světě, končíme zatím líčení osudů rodu Babinců.

Historie rodu Juřiců

Frýdek

Vždy, když s někým hovořím o historii Čech, Moravy a Slezska, říkám, že jsme všichni, s výjimkou šlechty, potomky vesnických poddaných lidí, je jedno zda bohatých sedláků či chudých nádeníků. Je to pravda, ale při hledání předků rodu Juřiců jsem zjistil, že jenom částečně. Ano, předci většiny z nás byli poddanými lidmi, ale ne vždy měli kořeny na českém venkově. Tento fakt mně také ztížil hledání předků Juřiců, přestože jsem měl k dispozici Lánové rejstříky. V nich bylo Juřiců poměrně pozehaně a já jsem byl přesvědčen, že v jedné ze vsí tyto předky najdu, ať už jako vlastníky pozemků nebo bezzemky. Nakonec jsem jejich první stopy našel ve městě Frýdku.

Frýdek byl městem poddanským. Co to znamenalo? Poddanská města byla součástí panství a jejich obyvatelé byli poddanými vrchnosti stejně jako vesničtí sedláci. V principu by od nich vrchnost mohla vyžadovat robotu a jiné poddanské povinnosti, ale v praxi jim udělovala různá privilegia. Žádné z těchto privilegií

nesmělo porušovat práva či finanční zisky vrchnosti. Nejvýznamnější poddanská města měla práva blízká se královským městům. I Frýdek, jako poddanské město, patřil do hukvaldského panství olomouckých biskupů. Tvořilo ho celkem devět panství příslušejících k olomouckému biskupství – Kroměříž, Kelč, Hukvaldy, Vyškov, Libavá s Budišovem, Mírov se Svitavami, Osoblaha, Chrlice a komorní statky olomoucké. V roce 1613 tak čítalo jejich celkové jmění 22 měst a městeček, 166 vesnic a 23 dvory. Člověku to připadá, že katolické církvi patřila téměř celá Morava.

Frýdek-Místek – pohled na Místek od jihozápadu, Frýdek zobrazen v pozadí – list v knize soukenického cechu (výřez z listu, kde jsou uvedeni duchovní správci farnosti)

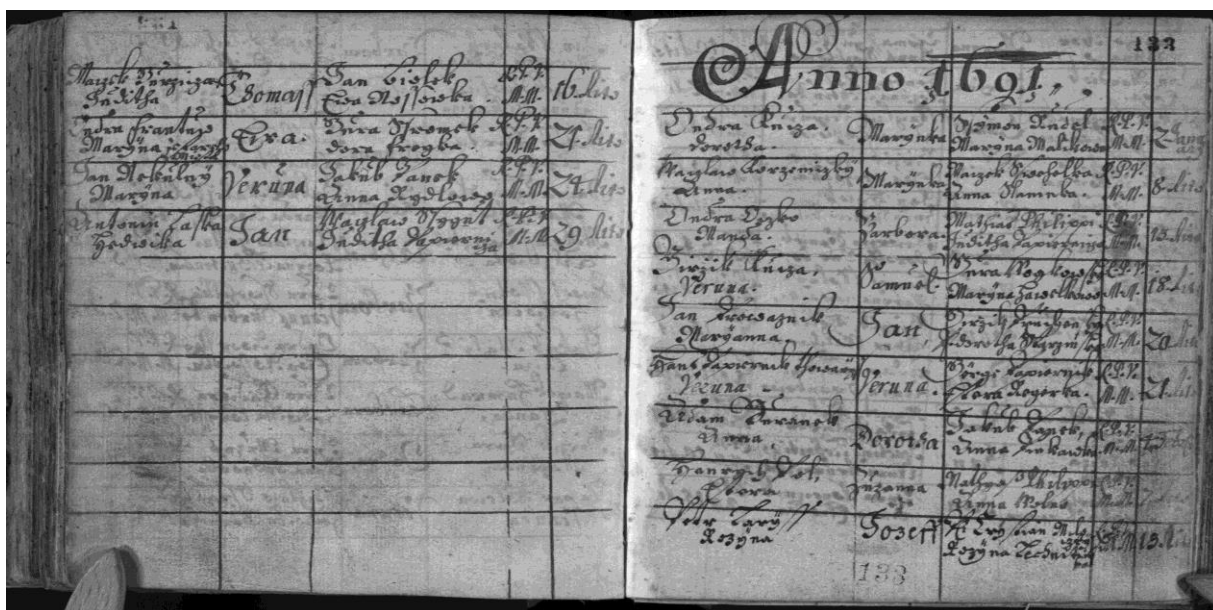
Přenesli jsme se tedy, nejenom v čase, do Frýdku. Ne náhodou jsem vybral obrázek s Frýdkem v pozadí z knihy soukenického cechu. Jak později uvidíme, soukenické řemeslo se v rodině Juřiců dědilo z generace na generaci. O tom máme hodnověrné zprávy z matrik v době, kdy se již povolání ke jménu dotyčného manžela, otce nebo nebožtíka přidávalo.

Na konci 17. století, kde naše vyprávění začíná, však tomu tak ještě nebylo. Historie soukenictví ve Frýdku je stará jako město samo, první písemná zmínka o něm je ze 14. století. Frýdek byl převážně řemeslnickým a obchodním městem. Mezi řemesly převažovalo soukenictví, obchodovalo se solí a dobyt看em.

Jistě bude zajímavé vidět listinu z roku 1509. V této listině (na další straně) Bartoloměj Bruntálský z Vrba na Frýdku a Dobroslavicích, nejvyšší zemský sudí knížectví opavského, potvrzuje dne 27. 10. 1601 soukenickému cechu ve Frýdku cechovní artykule, udělené Kazimírem knížetem těšínským a z Velkého Hlohova, pánem na Frýdku, hejtmánem Horního a Dolního Slezska, dne 16. dubna 1509 v Těšíně.

Matěj Juřica. Nyní ale již k rodu Juřiců. Nejstarším dohledaným zápisem je matriční zápis ze dne 1. února 1680. Ze zápisu je pravděpodobné, že šlo o narození děvka, mrtvého již při porodu, nebo zemřelého nedlouho po něm. Chybí v něm totiž jméno dítěte a jméno svědků křtu. Otec dítěte je zde uveden jako Matieg Jurżizuru (Matěj Juřicův), jako matka Judytha (Judita). Jejich syn Tomáš, přímý předek všech Juřiců, se narodil ve Frýdku 16. prosince 1690. Vlevo nahoře vidíme jména rodičů, Maczek Jurziza a Juditha a jméno syna Thomass. K tomu snad jenom to, že podoba jmen ani český pravopis nebyly tehdy ustáleny.

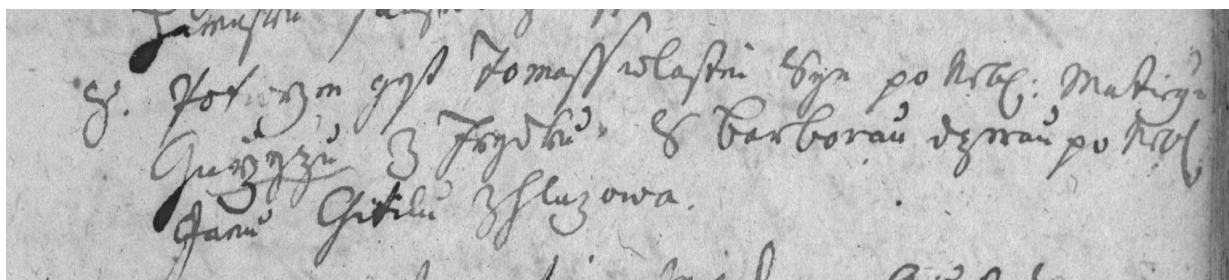

To, že tato větev Juřiců ve Frýdku byla soukeníky, se jenom domníváme. Ale víme, v roce 1709 byl do soukenického cechu ve Frýdku přijat Jan Juřica, který se narodil v roce 1688 a byl synem Ondry Juřici a jeho manželka Hedviky. Juřiců jsem ve Frýdku mnoho nenašel a je pravděpodobné, že Ondra byl bratrem Matěje a Jan bratrancem Tomáše.

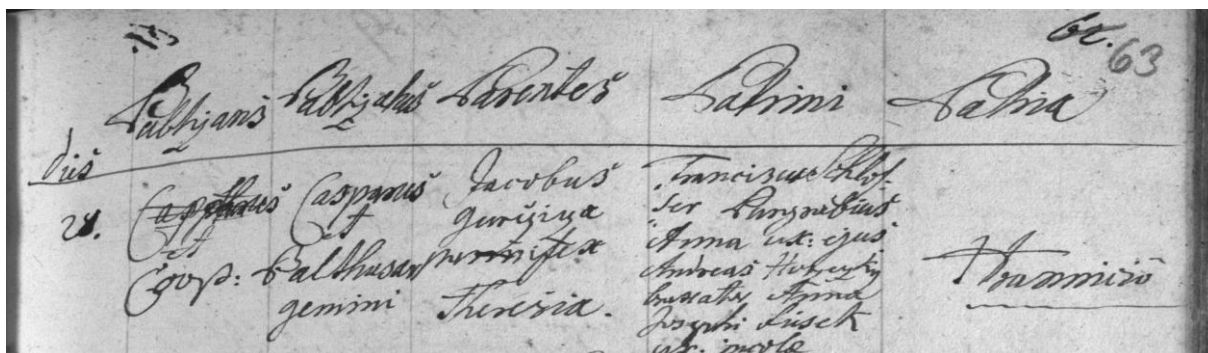
Hranice

Strategická zeměpisná poloha Hranic v Moravské bráně už od pravěku předurčila toto území, aby se stalo přirozenou křižovatkou stezek a cest vedoucích z Pomoraví do severní a severovýchodní Evropy, na Opavsko a do Pováží. Poprvé jsou Hranice (dříve též Alba Ecclesia nebo Mährisch Weisskirchen) zmiňovány v listině z roku 1169.

Tomáš Juřica z Frýdku se dne 8. listopadu 1712 žení v Hranicích - zápis o sňatku vidíme pod tímto odstavcem. Za ženu si bere Barboru Chytilovou z Hluzova, vsi nedaleko Hranic (matriční zápis dole). Z Frýdku do Hranic je to přes 50 kilometrů, museli se poznat přes obchodní kontakty otců či příbuzných. Mladí manželé se usadili v Hranicích. Přímý předek, syn Jakub se jim narodil dne 24. července 1718 v Hranicích zrána. To oboje latinsky (Hranicio mané) do matriky zapsal místní kaplan Bernard Kolařík.

Jakub Juřica se poprvé žení s Marií Novákovou z Hranic dne 14. 9. 1745, ta však umírá za necelé čtyři roky 17. 2. 1749 ve věku 26 let. Jeho druhý sňatek s Annou Hirlovou ze Zábřehu (německy Hohenstadt) se konal, na tehdejší poměry pozdě, až po více jak dvou letech, a to dne 16. dubna 1751. Bylo mu tehdy dvaatřicet let, vdově bylo tehdy čtyřicet tři let. Ta však po pěti letech umírá dne 6. 4. 1756. Ještě téhož roku se Jakub žení, potřetí a naposledy. Za ženu si bere v Hranicích dne 16. listopadu 1756 Terezii Jančíkovou. Ta mu dne 28. prosince 1759 porodila dvojčata, dva chlapce, Kašpara a Baltazara. Druhorozený Baltazar je dalším přímým předkem rodu Juřiců.

Tento zápis je zajímavý i tím, že zde máme určeno povolání Jakuba Juřici, a to soukeník, latinsky pannifex. Jakub Juřica umírá dne 24. března 1791 ve věku 45 let. To již rodina Juřiců bydlí v Drahotuších č. p. 155.

Protože víme, že Jakub pravděpodobně nebyl prvním soukeníkem v rodu Juřiců, ale je prvním, o kterém to víme jistě, je to příležitost, abychom poznali, co je soukenictví za řemeslo a dozvěděli se něco o soukenických cechovních spolcích, do kterých se soukeníci sdružovali. Označení soukeník se používalo buď pro tkalce specializované výlučně na výrobu jemně valchovaného a počesaného vlněného zboží nebo také pro všechny řemeslníky, kteří se podíleli (až ve 30 různých operacích) na výrobě sukna. Sukno je vlněná tkanina z mykané, volně kroucené příze, tkaná v plátňové vazbě, silně zplstěná. Z vlněné příze se tká na soukenickém stavu loden, který se postupně dále čistí, pere, valchuje. Valchováním se loden zhuští a zplstí. Poté se znovu pere a čistí, češe, stříhá, kartáčuje, lisuje a dekatuje (paření za účelem dosažení mírného lesku). Sukno se používá například na pláště a stejnokroje. Postup uvádím i proto, abychom si uvědomili, že být soukeníkem vyžadovalo, řečeno dnešními slovy, mít velké znalosti (know-how) o surovině, o materiálu a také o technologickém postupu. Jistě i proto se soukeníci sdružovali do cechů.

Historie řemesla soukenictví a jeho cechovní organizace na Hranicku se začalo rozvíjet v polovině 16. století, o čemž svědčí první písemné zmínky. Cechy byly také nazývány bratrstva. V čele soukenického cechu stáli v době největšího rozmachu čtyři cechmistři. Kvalitu sukna hlídali jak cechmistři, tak i přísežní, kteří kontrolovali a opatřovali sukno pečeti, prokazujícími jejich kvalitu – hrubé sukno jednou pečetí, prostřední dvěma a jaderné třemi pečeti. Hranické sukno mělo takovou úroveň, že bylo vyváženo do Polska a Uher a na jarmarky do Žiliny, odkud bylo sukno rozváženo po celém Slovensku. Hraničtí soukeníci vozili svá sukna také na proslulé jarmarky do Trnavy nebo do Uherského Brodu, kam zajížděli kupci z Uher. Soukenický cech byl nejvýznamnějším cechem v Hranicích. Příznivé období pro hranické soukeníky bylo za napoleonských válek, kdy bylo potřeba velké množství sukna pro vojenské uniformy. Od roku 1784 do roku 1810 byl soukenný

obchod na vrcholu rozkvětu. Pro množství soukeníků ve městě byly Hranice nazývány městem soukeníků. Kromě Uher našlo hranické sukno odbytí i v Turecku. V roce 1803 působilo v Hranicích 260 samostatných mistrů, v roce 1817 jich bylo 356.

Statuta císaře Karla z roku 1731 byly jakýmsi obecným vzorem a předobrazem dalších cechovních artikulů. Uvádíme jen ty články, které byly dle našeho názoru nejdůležitější:

- Zajištění ochrany tovaryšů, aby nebyli vypuzováni z cechů, ohrožování na živobytí. Šlo o jistý druh sociální ochrany, jelikož pozice tovaryšů byla velmi obtížná.*
- Nařízení, že vyučený tovaryš na jednom místě má být uznán v jiném městě, kde panují jiné poměry, existují jiné cechovní artikule a podobně. Opět šlo zejména o ochranu řemeslnického dorostu a zvýšení sociální mobility.*
- Popis způsob řešení rozepří mezi mistry a tovaryši.*
- Sankce řemeslníků, přičemž utržené peníze z pokut měly připadnout cechovní pokladně.*
- Povinnosti tovaryšů vůči mistrům, jejich závazek k disciplíně a mlčenlivosti o výrobních postupech a tajemstvích a podobně.*

Drahotuše

Pravděpodobně někdy před rokem 1783 se Juřicovi stěhují do Drahotuší, do domku č. p. 155. Dnes jsou Drahotuše, spolu s dalšími obcemi součástí města Hranice. Ale Drahotuše byly dříve samostatné město, kterým se staly v 15. století. Po bitvě na Bílé Hoře přešlo drahotušské panství do majetku kardinála Františka Dietrichštejna, v majetku jeho příbuzných pak zůstalo více než 300 let.

Dne 29. ledna 1783 si Baltazar Juřica v Hranicích bere za ženu Veroniku Špandlovou. Oba snoubenci bydleli v Drahotuších. První dítě, dcera Rozálie, se jim narodila 1. září 1784, sedm měsíců po svatbě.

V roce 1795, přesně 20. května, se narodil pokračovatel rodu, Antonín Juřica. Ještě téhož roku však umřel jeho otec Baltazar.

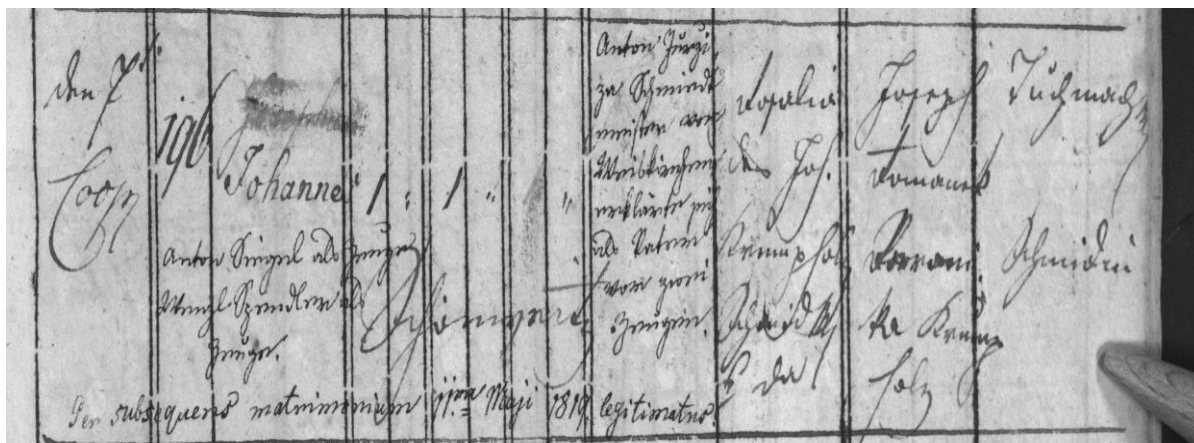
1796.		Berseher.	Begraber.	Drahotušsko		Religion.	Geschlecht.		Lebensjahr.	Krankheit und Todesart.
Monath,	der Tag.			Hausnummer.	Namen des Verstorbenen.		Scholarisch.	Stammlich.		
28. Junij	in dem Jahr.	Matthias Klattel Lapfel	Ludwig Dreyer Casper	33.	Ludwig monach. von	1	1	38.	Apostema.	
6. Junij	in dem Jahr.	—	Idem.	25.	Anton von Dohnal	1	1	14.	Petta	
8. Junij	in dem Jahr.	Idem.	Idem.	112.	Anton von Dohnal + Junij von Dohnal	1	—	10.	Speckfleck.	
20. Junij	in dem Jahr.	Speckfleck Dohnal	Ludwig Dreyer Casper	139.	Joseph von Dohnal	1	1	—	—	
4. Julij	in dem Jahr.	—	Matthias Klattel Lapfel	14.	Anton von Dohnal von Dohnal	1	—	1.	Speckfleck.	
12. Julij	in dem Jahr.	—	Idem.	29.	Matthias von Dohnal	1	1	28.	Idem.	
28. Julij	in dem Jahr.	—	Ludwig Dreyer Casper	155.	Baltazar von Dohnal	1	1	34.	Idem.	

To, co vidíte nahoře, je část listu z kroniky zemřelých pro Drahotuše. Já vím, je to nějaké rychlé, ale z posledního řádku vidíme, že ve věku 34 let Baltazar Juřica skonal dne 28. července roku 1795. A jaká byla příčina smrti? Utonutí (ertrunkem). Již se asi nedozvíme, za jakých okolností k tomu došlo, ale na řádku nad ním je uvedeno, že 12. 7. téhož roku utonul jakýsi Matyáš Dohnal, švec, ve věku 36 let. Jistě alespoň přibližně znáte, co je to Moravská brána. Je to území od Ostravy až po Přerov, na severu nejdříve při řece Odře, na jihu pak okolo řeky Bečvy. To území je známo velkými povodněmi, vždyť i my jsme takovou povodeň za našeho života alespoň jednou zažili, a to v červenci 1997. Tím zažili myslím spíše viděli v televizi nebo na internetu. Ač jsem i já pátral na internetu, zmínku o povodni v roce 1795

jsem nenašel, ale jsem přesvědčen, že není náhoda, že v červenci toho roku utonuli dva, i na tu dobu mladí lidé. Určitě se nechodili k řece nebo k rybníku jenom tak koupat.

Dovolte mi ještě jednu vsuvku. Tehdy již faráři měli nařízeno zaznamenávat příčinu úmrtí. Protože žádné ohledání lékařem a určení příčiny úmrtí ještě tehdy neexistovalo, museli si faráři poradit, a tak je na třetím řádku odspoda uvedena příčina úmrtí dívky ve věku jednoho roku - gewöhnlich - tedy obvyklá. Ano, ono opravdu v té době byla úmrtnost kojenců a dětí ve věku řekněme do pěti let, vysoká a nebylo to nic neobvyklého.

Antonín Juřica se narodil dva měsíce předtím, než jeho otec ve věku 34 let utonul. Tedy otce nepoznal. Možná i od toho se odvíjela jeho životní pouť včetně volby povolání. Protože jsem v případě jeho života měl několik nejasností, rozhodl jsem se, i v této etapě stručnějšího popsání historie předků rodu Juřiců, některá fakta z jeho života popsat podrobněji.

Jeho první potomek, syn Jan, se narodil jako nemanželský v Hranicích předměstí, č. p. 196 dne 7. července 1815 svobodné matce Rozálii Krumpholzové, dceři kovářského mistra Jana Krumpholze. Nemanželský syn Jan je přímý předek rodu Juřiců. Když se narodil, bylo Antonínovi 20 let. Z matričního zápisu můžeme vyčíst také to, že se Antonín před svědky 11. května 1819 ke svému synovi přihlásil a uznal ho za svého. V ten den se Antonín také žení. A tady to začíná...

Předpokládal jsem, že se oženil s matkou svého prvorozeného syna, kterého počínaje dnem 11. května legitimizoval. Oženil se však s Rosanií Vozihnojovou, dcerou Františka Vozihnoje, kováře z Lipníku nad Bečvou. Domníval jsem se, že matka Jana, Rozálie Krumpholzová někdy mezi roky 1815 a 1819 zemřela, ale ani zápis o jejím úmrtí jsem nenašel. Jenom pro informaci, nositelů příjmení Vozihnoj je v současné době 48, žen se jménem Vozihnojová pak 56, v obou případech nejvíce na

střední a severní Moravě. A křestní jméno Rosanie, o kterém jsem si zpočátku myslel že ho špatně čtu, skutečně dříve existovalo. Má své kořeny ve staré němčině a znamená jemná růže.

140 347

1819		Bräutigam.				Braut.				Beystände.	
140		Namen.	Religion	Alter & Jahre.	Wittner.	Namen.	Religion.	Alter & Jahre.	Wittner.	Namen.	Stand.
Haus Nummer.	Drauender		Protestantisch. Katholisch.				Protestantisch. Katholisch.				
11	104	Anton		27		Josef		27		Josef	
		Jurij				Josef				Josef	
		Anton				Josef				Josef	
		Anton				Josef				Josef	
		Anton				Josef				Josef	

Nechci si vymýšlet, ale snad mně odpustíte, když si budu domýšlet. Podle mne legitimaci nemanželského syna musel Antonín podstoupit proto, aby mu pan farář v kostele požehnal, nebo proto, aby neměl, jako kovářský mistr, problémy v cechu kovářů. Spíše však platí oboje torzení.

Povězme si tedy něco k tématu kovářských cechů a společenského postavení kovářů, jako členů cechu. Vždyť Antonín založil v rodu Juřiců tradici řemesel a povolání, spojených s kovem a ohněm. V literatuře o historii cechů jsem se dozvěděl následující fakta. Cech představoval společenstvo řemeslníků stejného či příbuzného oboru, které hájilo práva a zájmy svých členů. Jejich heslem bylo „Amor et paritas“ (Láska a rovnost). Cechy byly podřízeny městské správě, ale současně se řídily svými vlastními právními pravidly, tzv. cechovními artikulemi či statuty. V čele cechu stál cechmistr spolu se staršími spolumistry, kteří byli voleni na cechovních shromážděních. Cechovní majetek se ukládal do cechovní pokladnice (zvané klenot či matka), která byla ozdobena cechovním znakem. Pokladnice zároveň sloužila pro ukládání cechovních artikulí a privilegií, pečtidla, cechovního archivu, písemností mistrů i tovaryšů. Příjmy cechu pocházely z různých poplatků (např. za cechovní schůze, za materiál na zhotovení mistrovského kusu, za zápis do register) a z vybraných pokut. Cechy jako organizace dohlížely na kvalitu i kvantitu výrobků,

nákup surovin pro výrobu, přísně kontrolovaly dodržení pracovních postupů. Spolu s tím také určovaly cenu zboží, výši mzdy pro tovaryše, jejich pracovní dobu nebo nárok na volno. Zajišťovaly výchovu a vzdělání učedníků i tovaryšů, určovaly jejich počet, zakazovaly překupnictví, nekalou soutěž a měly pod kontrolou přijímání nových mistrů. A nakonec: Jedním z úkolů cechmistrů bylo dohlížení nad mravností členů cechu.

Společnost ve městech se v té době dělila na tři vrstvy, především dle majetku. Nejvýše ve společenské žebříčku byli plnoprávní občané. Nejbohatší z nich se nazývali patriciát a tvořili jen nepatrnou část obyvatelstva města.

Střední vrstvou pak byli řemeslníci a obchodníci, kteří tvořili 50 až 70 procent městského obyvatelstva a byli tak nejpočetnější vrstvou. Početnost a hospodářská skladba rozhodovaly o tom, že střední vrstva byla značně majetkově i sociálně diferencovaná, zvláště podle typů měst. I když střední vrstva nebyla totožná pouze s řemeslnictvem, sloužily cechy do značné míry cílům střední vrstvy. Polocechovní nebo cechovní vláda města znamenala silné až rozhodující zastoupení střední vrstvy v městské radě, ale také v městské obci.

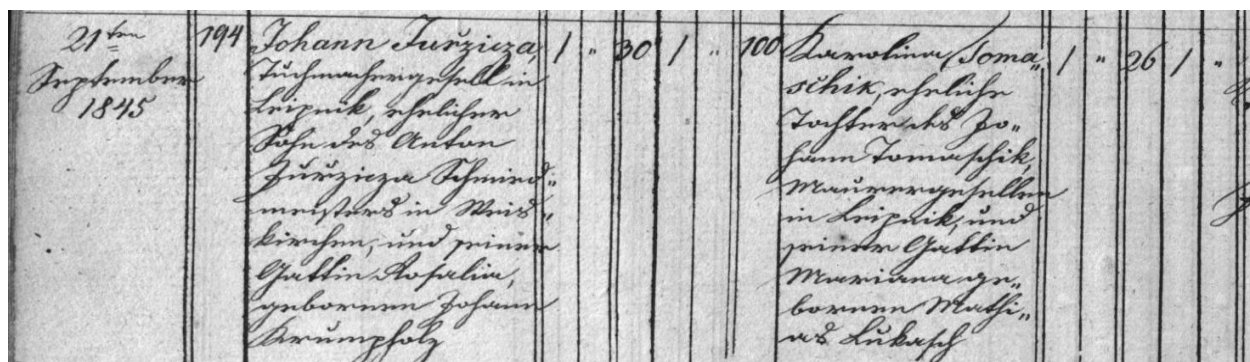
Nejnižší ve společenském žebříčku se ocitala městská chudina (dělníci a žebráci), která tvořila kolem třiceti procent městské společnosti.

S manželkou Rosanií, jejíž jméno se poté změnilo na Rosalii (i to mne mátlo) měly manželské děti, zatím jsem našel Františku, Antonína (ten po něm převzal kovářskou dílnu) a Josefu Kláru. Zajímavé, že ke změně jména došlo i u Františka Vozihnoje, jak o tom svědčí matriční zápisy o narození jeho vnuků, výše uvedeného Antonína a Josefy Kláry. V prvním případě je uveden jako Vozina, v druhém jako Vosina. Žádné z uvedených jmen nemá v současnosti v České republice živého nositele, ale Osinů bylo v roce 2016 celkem 73 a žen s příjmením Osinová stejný počet.

Antonín s rodinou bydleli v Hranicích-předměstí č. 194, dnes je to téměř s jistotou adresa Pivovarská 194, Hranice IV-Drahotuše. Je to místo i dnes úplně na konci města. To bylo u kováren dříve obvyklé, protože se tak eliminovalo nebezpečí vzniku požáru uvnitř města.

Jan Juřica, kterého jsme opustili ve věku tři a půl roku, kdy ho v roce 1819 uznal jeho otec Antonín za svého legitimního syna, se dne 21. září 1845, ve věku 30 let ženil, a to v Lipníku nad Bečvou. Za manželku si bere o čtyři roky mladší Karolínu Tomašíkovou, dceru zednického tovaryše z Lipníku č. p. 100. To již i Jan bydlí v Lipníku, č. p. 194 a dozvídáme se, že je soukenický tovaryš. Tedy, vrátil se k řemeslu svého dědy a pradědy, ale jak uvidíme, tovaryšem byl napořád. Nemuselo

to být tím, že by nebyl zručný řemeslník, ale tím, že neměl dost peněz, anebo tím, že si za ženu nevzal dceru některého ze soukenických mistrů. To si cechmistři a mistři soukeničtí v Lipníku určitě dobře hlídali. Ale v zápise vidíme i to, o čem jsme již psali. Víme, že ho jeho otec Antonín uznal za svého, ale že jeho matkou nebyla Antonínova manželka Rosalie, rozená Krumpholzová, tak je v zápise uvedeno. Z toho bychom mohli dovozovat, že v rodině svého otce Antonína vyrůstal Jan jako adoptivní syn. V každém případě jsme se ocitli v Lipníku na Bečvou, a proto si o tomto městě něco řekneme.

Lipník nad Bečvou

První písemná zmínka o Lipníku, tehdy ještě osadě, je z roku 1238. Z tohoto roku totiž pochází listina, na které jako jeden ze svědků figuruje Valter, farář z Lipníka. My však přeskočíme šest století historie Lipníku a uvedeme něco o letech, kdy zde Jan se svou rodinou bydlel.

Přelom ve vývoji Lipníku představovala 40. léta 19. století. Již roku 1840 byly na příkaz krajského úřadu zbořeny městské brány a některé bašty, a byla přeložena císařská silnice. Nejdůležitější změnou však byla stavba Severní dráhy, která roku 1842 dospěla z Vídně a Přerova do Lipníku. Ten pak plných pět let zůstal koncovou stanicí a současně jedním z největších překladišť zboží v rakouské monarchii. Toto překladiště na sebe navázalo nebývalý rozvoj řemesel, povoznictví a zejména velké trhy. Roku 1843 sem byly přeloženy velké dobytčí trhy z Přívozu (Ostrava). Také se zde konaly velké trhy na dřevo, obilí a na vlnu. Přestože od roku 1847 byl již Lipník jen jednou ze zastávek na prodloužené trati do Nového Bohumína, obchodní význam města ani pak příliš nepoklesl.

V takovém městě tedy žila rodina Jana Juřici. Z dětí máme zatím částečně zmapovány pouze tři, Františka (*1848), Rosalii (*1851), přímého předka Eduarda (*1859) a Jana (*1863), který ve věku dvou let zemřel na černý kašel (Keuchhusten).

Do historie města zasáhla válka prusko-rakouská v roce 1866. Vždy jsem si myslel, že o té válce vím poměrně hodně, protože se odehrávala v místech, kde jsem žil, nebo je znal. Válka začala bitvou u Trutnova dne 27. 6. 1866, jedinou bitvou, kterou rakouská vojska vyhrála. Pokračovala pak přes bitvy u Nového Rokytníku, Náchoda, České Skalice, Dvora Králové nad Labem a Jičina, aby dne 3. července 1866 skončila tragickou porážkou rakouských vojsk v bitvě u Hradce Králové. Ale válka holenkové neskončila, pokračovala tragicky dál.

Po katastrofě u Hradce Králové a po soustředění ustupující rakouské armády byla vojska nasměrována na nejkratší cestu k Vídni. Jejich ústup však Prusové sledovali. Podstatná část rakouských vojsk se přesunula 11. 7. k Olomouci, kam se blížila i pruská 2. armáda pod velením korunního prince. Pruskou snahou bylo rakouský přesun k Vídni znesnadnit a zmocnit se v Přerově železnice a telegrafu. Vojska se pak střetla v bitvě u Tovačova a Dubu nad Moravou dne 15. 7. 1866. Poslední bitvou pak byla bitva u slovenského Lamače dne 22. 7. 1866.

Dne 26. července 1866 bylo na zámku v Mikulově podepsáno příměří a o měsíc později, 23. srpna podepsali zástupci obou zneprátelených stran mírovou smlouvu. Stalo se tak v Prusy okupované Praze. Tím skončila sedmitýdenní válka, avšak okupace českých zemí trvala až do září 1866.

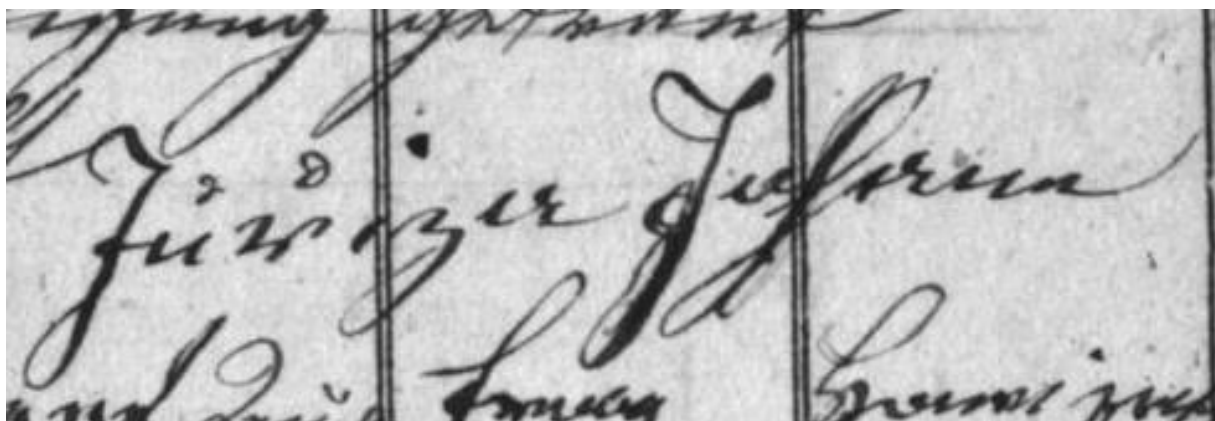
Proč o tom mluvím? Protože se spolu s postupujícími pruskými vojsky po celé Moravě a po větší části Čech šířila cholera. Uvádí se, že na území habsburské monarchie zahubila cholera asi 120 000 lidí. Nejvíce byla postižena Morava, kde zemřelo 50 000 obyvatel, a dále Čechy, kde si cholera vyžádala 30 000 obětí. Na tuto nemoc také zemřelo více jak 6 500 pruských vojáků.

Jenom v Lipníku nad Bečvou na cholera zemřelo – dle mého odhadu podle matriky zemřelých – více jak 200 obyvatel všech věkových kategorií. Obvyklá úmrtnost na cholera se v 19. století pohybovala okolo 50 % nakažených. Přitom v roce 1869 měl Lipník dle sčítání 4.837 obyvatel. Lze tedy odhadnout, že cholera onemocněl každý desátý obyvatel Lipníku.

Z rodiny Jana Juřici jsem mezi oběťmi cholery nikoho nezaznamenal, ale jistě to ani pro ně nebyla lehká doba.

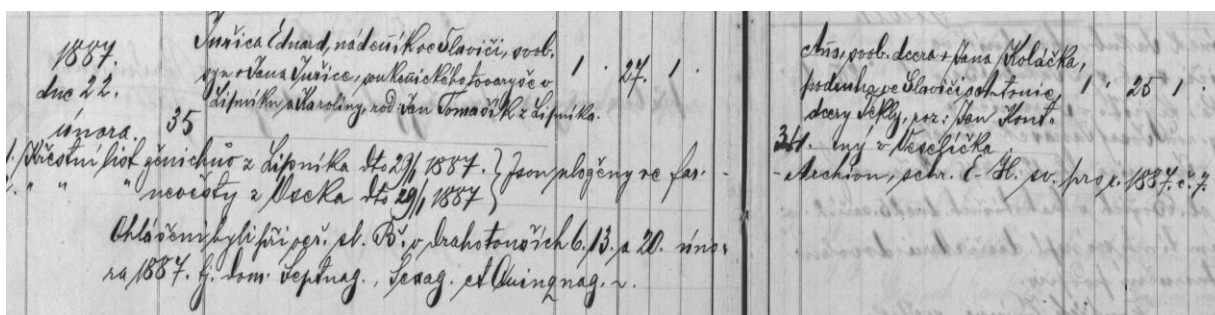
V životě rodiny byly ale určitě i šťastné chvíle. Mezi ně vždy patří i svatba dospělých dětí. Dne 7. 7. 1872 si Rozálie ve věku 21 let bere za manžela Františka Blažejského, kováře z Přerova a o čtyři roky později, dne 20. 8. 1876, si ve věku 28 let František Juřica, komíník z Lipníka, bere za ženu o čtyři roky mladší Mariánu Titzovou, služku tamtéž.

Ten první zápis je zajímavý i tím, že otec nevěsty učinil podpis ke svému souhlasu se svatbou neploleté dcery. Tehdy byl totiž člověk plnoletý až ve věku dvacet tři let. Máme tedy zachováno jeho písmo. Datum druhé svatby v roce 1876, spolu s datem svatby Eduarda v roce 1887 tvoří mezníky, kde hledat datum úmrtí Jana Juřici, soukeníka. Tak nejdříve ten podpis.

Datum úmrtí Jana Juřici jsem chtěl uvést, ale v matrice zemřelých jsem ho nemohl nalézt. Proto jsem vyhledal svatby jeho dětí v Lipníku, svateb je totiž méně než křtin a pohřbů. V roce 1876 byl ještě mezi živými, v zápise o svatbě Eduarda je již označen křížkem jako zemřelý. Kde a kdy Jan Juřica zemřel je záhadou. Janova manželka Karolína umírá dne 11. 10. 1893.

Eduard Juřica se narodil 26. února 1859 v Lipníku nad Bečvou, č. p. 111. Žení se ve svých sedmadvaceti letech 22. 2. 1887. Protože je zápis už psán latinkou a česky, zkusím, aby si čtenář vše přečetl z originálu.

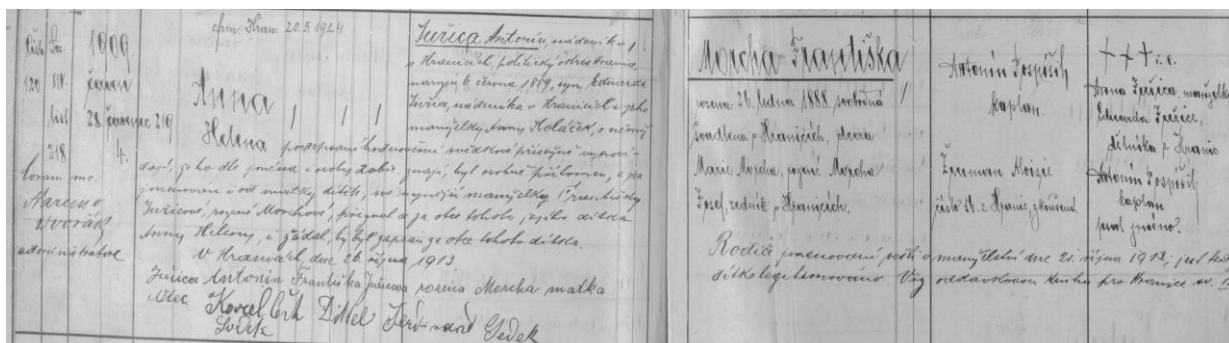
Jenom pro jistotu, kdyby písmo v originálu bylo příliš drobné, vzal si Annu Koláčkovou ze Slaviče, což je malá vesnice mezi Drahotuší a Lipníkem. Eduard pracoval ve Slaviči jako nádeník na statku v čísle popisném 35, nevěsta Anna pracovala pravděpodobně jako služka na statku hned vedle v č. p. 34. Prvorozený syn Jan se jim narodil 29. května 1887, také ve Slaviči čp. 34.

Rodina se poté stěhuje do Lipníku na Bečvou, do ulice Pod Hůrou, č. p. 402. Zde se jim v roce 6. 6. 1889 narodil další syn Antonín, přímý předek rodu Juřiců. Ale také smrt rodinu navštíví. Dne 12. 1. 1890 umírá na záškrť v necelých třech letech prvorozený syn Jan. Eduard nadále pracuje jako nádeník na statku, jeho manželka Anna jako dělnice v soukenické továrně J. B. Ziaka. Ještě v 19. století se jim narodily další děti: Marie (*1891), Eduard (*1893), Arnošt (*1896), František (*1899). Již ve století dvacátém Štěpán (*1902), to již bylo jeho matce Anně 42 let.

Někdy mezi lety 1900 až 1910 se rodina stěhuje do Hranic. Vrací se tak do míst, kde žili jejich předci před dvěma sty lety. Vrací se nejenom do míst, ale v pozměněné podobě k soukenické rodinné tradici. V jiné době a v jiných kulisách, ne již jako plnoprávní – i když poddaní – řemeslníci, ale jako námezdní dělníci, pracující až 14 hodin denně ve špatných podmínkách a za nízkou mzdu. V Hranicích byla odnedávna tradice soukenického řemesla a cechů, ale po zrušení cechovního systému v konkurenčním boji přežila jenom Hellerova soukenická továrna, založená Richardem Hellerem v roce 1844.

V roce 1910 probíhalo sčítání obyvatelstva, a i když o tom tehdy nikdo nevěděl, bylo posledním sčítáním obyvatelstva v rakousko-uherské monarchii a posledním před Velkou válkou. Rodina tehdy bydlela v Hranicích na adrese Štěpánčino náměstí č. p. 107. Do rodiny od roku 1902 nikdo nepřibyl, ale také nikdo nezemřel. V roce 1921 žijí Eduard a Anna Juřicovi, již sami, na Masarykově třídě čp. 203.

Antonín Juřica, jak jsme již uvedli, se narodil v Lipníku dne 6. 6. 1889. Poté pracuje jako dělník v soukenické továrně firmy Heller. Spolu s ním tam pracovali i jeho sourozenci včetně čtrnáctiletého Arnošta. Seznamuje se se švadlenou Františkou Morchovou a ta mu porodí dne 28. června 1909 dceru Annu Helenu. Jak tomu bývalo, oba dva vstoupí do stavu manželského až ve věku své plnoletosti. Svatba je v úterý 21. října 1913, v neděli 26. 10. jde Antonín se svědky na faru a tam uzná svou dceru Annu za legitimní.

Tak jako jsme viděli na straně 23 podpis Jana Juřici, tak zde naopak vidíme, že znalost písma nebyla samozřejmostí, a proto se babička a kmotra Anny, Anna Juřicová podepsala +++.

Bylo dobře, že se Antonínovi a Františce podařilo v roce 1913 uspořádat své poměry. Blížila se, zatím neviditelně, Velká válka. Antonín musel jako milióny jiných narukovat. Kde a jak sloužil nevíme, možná by se to dalo zjistit písemným dotazem jeho vnuka Eduarda na Vojenský historický archiv v Praze. Co však víme jistě, válka mu nevzala život, ale zdraví. Při sčítání obyvatel v roce 1921 je uváděn jako vojenský invalida, který pobírá rentu od Zemského úřadu pro péči o válečné poškozence v Brně. Jistě to nebyla nijak vysoká částka.

Spolu s ním bydlela v Hranicích, v Palackého ulici čp. 300/301 i jeho žena Františka a dcery Anna a malá Helena, která se narodila 30. července 1920. Anna, příští matka Eduarda, tak žila v podstatě do devíti let bez otce.

Eduard Juřica

V roce 1931 už byla všude ve světě a také na Ostravsku Velká hospodářská krize. Antonín Babinec ve svých jednadvaceti letech rukuje na vojnu do Hranic. Pravděpodobně k 34. pěšímu pluku, který byl umístěn v Jaselských kasárnách. Město Hranice bylo už od dob mocnářství vojenským městem a rozloha vojenských objektů byla zhruba na stejné ploše, jako samotné město. Jenom pro zajímavost, pozdější generál a československý prezident Ludvík Svoboda ve Vojenské akademii v Hranicích v letech 1931-34 vyučoval maďarštinu, kterou se naučil ve svých předchozích působištích.

V tomto městě se voják Antonín Babinec seznámil se svobodnou služebnou Annou Juřicovou. Jejich poměr, nevíme jak dlouhý, dal vznik novému životu. Nesuďme přísně ty dva mladé lidi, abychom nebyli sami souzeni.

Vždyť díky tomu se dne 20. ledna 1932 v Hranicích narodil jako nemanželské dítě Eduard Juřica. Vždyť díky tomu je na světě jeho dcera Dana. Vždyť díky tomu jsou na světě jeho vnuci Ondřej a Martin. Zde historii rodu Babinců a Juřiců prozatím končíme.

Úpice, září 2018–leden 2019

Zdeněk Šedivý

Republika Československá.
Země: moravskoslezská.
Polit. okres: Hranice.
Soudní okres: Hranice.

Čís. jedn. 2.306
Arcidiecése: olomoucká.
Děkanství: Lipník n. Beč.
Řím. katol. fara: Hranice.

Rodní a křestní list

zdejší rodní a křestní knihy, svazek: 15. strana: 323 dosvědčuje se tímto úředně,
že v obci (místo, ulice, číslo) Hranicích
dne (vypíš) dvacátého ledna tisíc
devět set třicet dvě (číslicemi) 20.1.1932
se narodil(a) a dne (i rok) 31. ledna ve farním chrámu
Páně stětí sv. Jana Křtitele v Hranicích podle římskokatolického obřadu pokřtěn./
byl./ byla: syn - dcera:
(křestní a rodné jméno) Eduard Antonín Juřica

Otec*:

Matka*: Juřicová Anna, svobodná slušebná v Hranicích, narozená 28. června 1909, svobodná dcera Antonína Juřicy, dělníka v Hranicích a jeho manželky Františky, rozené Morchovy.
Křtil důst. pán: František Králík, kooperátor
Kmotři: Dr. Čeněk Roháč, primář, Hranice
Valnohová Helena, sv. dcera Josefa Valnohy, domkář v Loučce u Rajhradu.

Porodní asistentka:

Poznámka:

Vlastnoručním podpisem a úředním razítkem potvrzuje:

Řím. katol. farní úřad v Hranicích, dne 5. září 1947.

Ant. Garlonty
farář

Rodné a křestní jméno, náboženství, čas narození atd., jako v matrice.

2 přílohy

Předkové Eduarda Juřici (*1932) po linii jeho otce

Předkové Eduarda Juřici (*1932) po linii jeho matky